

Actum ergo interiore intelligimus qui interius perficitur, intellectu scilicet et voluntate cum motibus sensuum interiorum.

Actum autem exteriorem dicimus non reduplicative sed specificative, ut intelligatur actus humanus voluntarius et liber qui tamen exteriorem seu corporalem executionem includat.

Circa divisionem actuum in interiores et exteriores, dupliciter proceditur. Præimo modo, ontologicè, ut actus in voluntate elicited dicatur interior, actus autem in potentia quadam exsecutiva elicited nominetur exterior. Ita velle eleemosynam dare est actus interior, sed de marsupio denarios sumere pauperique tradere est actus exterior. Alio modo, moraliter, ut volitio finis dicatur voluntati interior quia ei est actus proprius et in ipsa voluntate completur, sed actus humanus compositus

Iam vero ipsa actuum divisio in interiores et exteriores non semper eodem modo intelligi videtur, neque ~~mira~~ mira est haec incertitudo cum tres sunt actus distinguendi et duo tantummodo sunt nomina adhibita. In iis enim quae voluntarie agimus, alia est finis ~~volitio~~, alia est volitio obiecti quod ad finem conducit, et tertia huius volitionis exterior exsecutio. E. g., qui propter dilectionem Domini vult eleemosynam dare et de marsupio denarios sumit pauperique tradit, (1) diligendo Dominum vult finem, (2) ~~ass~~ volendo eleemosynam dare obiectum eligit quod ad finem facit, et (3) denarios pauperi tradendo hanc volitionem ~~ex~~ exsequitur.

Oritur erog haec actuum divisio in interiores et exteriores, ubi ~~in~~ obiectum quod volumus etiam nominat actum quem ipsi exsequimur. Ita 'eleemosynam dare' vel 'furari' in primis nominant obiecta sive considerationis sive volitionis. Deinde, ipsa voluntas circa haec obiecta multipliciter se habere potest secundum actum interiorem, ut desideret eleemosynam dare, vel vellet si abundarent denarii, vel actu velit. Tertio denique est ipse actus exterior, cum quis de marsupio denarios sumat alterique tradat

Oritur divisio actuum in interiores et exteriores,
ubi obiectum quod volumus etiam est actus a nobis exsequendus,
uti ~~xi~~ eleemosynam dare, vel furari, vel quodcumque aliud
motu corporali ~~ag~~ agimus vel patimur.

Ipsa autem divisio dupliciter fieri videtur.

Primo modo, prout actus elicitur in ipsa voluntate
vel in alia potentia, ut actus interior sit velle aliquid
facere, et actus exterior sit illud facere quod velimus.
Ita velle ~~xi~~ eleemosynam dare est tantummodo interior actus;
sed de marsupio denarios sumere alterique tradere est actus
exterior.

Altero modo, prout actus voluntati proprius est finem
velle, et ideo semper ipsi voluntati interior est, sed
ea velle quae ad finem sunt

pro statu huius vitae quidquam intelligere potest nisi suum
obiectum phantasmate repraesentatur; neque efficaciter
velle possumus quod intellectu conspicimus, nisi phantasmatibus
sensibilibus accedunt vis quaedam appetituum sensitivorum
excitativa et illa virtus motiva quae usque in motus corporales
influere potest. Quam ob causam, in nobis non agunt intellectus
et voluntas, nisi simul operantur non solum phantasia sed
etiam illae aliae vires sensitivae quibus motus ~~facit~~
, linguae,
~~oculorum~~ oculorum aliarumque corporis partium perpetuo fere
regimus. Quod si communi rerum cursu usuque cotidiano
nullo negotio neque attentione explicita actus exteriores
interioribus correspondentes exercemus, minime ideo debemus
vel eos existere negare vel eorum necessitatem ignorare.

Praeterea, non solum actus exterior actusque interior
mutuo se exigunt atque correspondent, sed etiam alius ex alio
propriam intensitatis mensuram accipit. Non enim sensus
agit, sed homo per sensum; neque intellectus agit, sed homo
per intellectum; et ideo aequilibrati est ut quod placidus
intelligit et vult, lentioribus corporis motibus exprimit,
quod autem intensius mente perspicit et voluntate prosequitur,
illud vehementioribus atque maioribus actibus externis
manifestat.

Accedit quod tota hominum communicatio atque communicatio
per actus exteriores mediatur.